

**UCHWAŁA Nr VIIIk/VI/70/2015  
RADY MIASTA WEJHEROWA**

z dnia 27 marca 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 - 2017**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm.), art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 135 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 163)

**Rada Miasta Wejherowa**

**uchwala, co następuje:**

§ 1. W celu realizacji zadań na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przyjmuje się „Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017” – w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wejherowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady  
Miasta Wejherowa

**Bogdan Tokłowicz**

## Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2015 - 2017

### Rozdział 1

#### Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa, przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom oraz stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez nieświadomione przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie może uczynić daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi, bez pomocy z zewnątrz, często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodzinnych. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz chęci rodziny do zmiany. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej

rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie miasta Wejherowa.

## **Rozdział 2**

### **Podstawy prawne do realizacji programu**

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 163);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594 późn. zm.).

## **Rozdział 3**

### **Analiza problemu na terenie miasta Wejherowa**

Trudno w sposób jednoznaczny i kompleksowy określić liczbę rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wiedza, która wynika z analizy sytuacji rodzin znajdujących się w sferze zainteresowania MOPS nie odzwierciedla w pełni skali tych problemów w stosunku do wszystkich mieszkańców miasta Wejherowa. W 2014 roku Ośrodek obejmował wsparciem ok. 6,32 % wszystkich mieszkańców miasta – tj. 1327 rodzin. Wśród różnych powodów udzielania pomocy wskazuje się 282 rodziny, które są bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w tym 161 rodzin niepełnych). W tych rodzinach jest łącznie 553 dzieci. W 126 rodzinach zdiagnozowano problem alkoholowy, który bardzo często wiąże się z przemocą.

Z danych znajdujących się w dyspozycji MOPS wynika, że w Wejherowie poza rodziną biologiczną przebywa 47 dzieci z 33 rodzin.

## **Rozdział 4**

### **Założenia programu**

Miejski Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji w latach 2015-2017.

Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działania mające służyć:

- 1) wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania;
- 2) wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochronę dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem;
- 3) poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy;

4) zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku;

5) zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skutecznemu reagowaniu w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawaniu sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmacnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz interweniowanie w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

## **Rozdział 5**

### **Adresaci programu**

Adresatami programu są rodziny z dziećmi z terenu miasta Wejherowa, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Wspieranie prowadzone jest za zgodą i aktywnym udziałem rodziny z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

## **Rozdział 6**

### **Cele programu**

Cel główny:

Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Wejherowie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Cele szczegółowe:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.

Zadania:

1) stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin;

2) zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości;

3) objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z zorganizowanych form spędzania czasu wolnego;

4) praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej;

5) zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym;

6) monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny;

7) zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia;

8) podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia;

9) zapewnienie prawidłowej realizacji postanowień ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.

Zadania:

1) systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy;

2) rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego i prawnego;

3) wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych;

4) promowanie wartości rodzinnych poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko;

5) prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji;

6) podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;

7) zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących;

8) podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci;

9) tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego takich jak kluby i świetlice dla dzieci;

10) realizacja na terenie Gminy Miasta Wejherowa programów zdrowotnych;

11) udział Gminy Miasta Wejherowa w rządowych i innych programach wspierania rodzin;

12) podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom;

13) doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie;

14) podejmowanie współpracy i wypracowywanie zasad wspólnego działania wszystkich podmiotów działających na rzecz umacniania rodzin;

15) rozwój i wykorzystywanie bazy sportowej Gminy Miasta Wejherowa w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

- Prezydent Miasta Wejherowa,

- Zespół Interdyscyplinarny,

- placówki oświatowe,

- organizacje pozarządowe.

3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym.

Zadania:

1) wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych;

2) wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych poprzez stworzenie usług i ulg wspierających ich proces edukacyjny;

3) wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną (zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach);

4) wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach;

5) realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym;

6) realizowanie programów prozdrowotnych;

7) udzielanie psychologicznego i pedagogicznego wsparcia uczniom oraz ich rodzicom znajdującym się w sytuacjach tego wymagających;

8) podejmowanie przez szkołę działań mających na celu kształtowanie właściwego zachowania nawyków i postaw życiowych;

9) podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających;

10) prowadzenie świetlic szkolnych;

11) organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z trudnościami w nauce;

12) organizowanie dla rodziców poradnictwa i konsultacji ze specjalistami;

13) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem;

14) inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;

15) podejmowanie działań mających na celu integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

- placówki oświatowe,

- Prezydent Miasta Wejherowa,

- organizacje pozarządowe.

4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Zadania:

1) praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego;

2) zatrudnienie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej;

3) podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców;

4) współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcie stosownych działań;

5) organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkole oraz w placówkach specjalistycznych dla dzieci z rodzin niewydolnych;

6) tworzenie i wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach poza szkolnych;

- 7) prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową;
- 8) mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych oraz specjalistycznych konsultacji;
- 9) priorytetowe przyjmowanie do placówek przedszkolnych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo;
- 10) organizowanie w szkole dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- placówki oświatowe,
- Prezydent Miasta Wejherowa,
- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- organizacje pozarządowe.

5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy.

Zadania:

- 1) realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci;
- 2) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 3) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy;
- 5) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie;
- 7) promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka;
- 8) ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;
- 9) monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży;
- 10) promocja instytucji udzielających pomocy w przypadkach zaistnienia zjawiska przemocy w rodzinie;
- 11) współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 12) wspieranie rozwoju i działania podmiotów udzielających wsparcia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Realizatorzy:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- policja,

- placówki oświatowe,
- Rada Miasta Wejherowa,
- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- organizacje pozarządowe.

## **Rozdział 7**

### **Zasoby**

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- 2) pedagodzy szkolni;
- 3) placówki wsparcia dziennego;
- 4) policja;
- 5) Poradnia Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 6) sądy, kuratorzy rodzinni;
- 7) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 8) inne instytucje, które w procesie wspierania rodziny zostaną zaproszone do współpracy.

## **Rozdział 8**

### **Przewidywane efekty**

1. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
2. Ograniczenie szerszenia się zjawisk niepożądanych.
3. Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
4. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin.
5. Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji.
6. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

## **Rozdział 9**

### **Źródła finansowania**

Źródłem finansowania zadań „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017” są środki finansowe z:

- 1) budżetu miasta;
- 2) budżetu państwa - Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej;
- 3) środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) środków Unii Europejskiej.

## **Rozdział 10**

### **Monitoring i ewaluacja**

Miejski Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji



i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Monitoring odbywa się poprzez coroczną ocenę realizacji zadań.

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Prezydent Miasta Wejherowa składa Radzie Miasta roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

## **Rozdział 11**

### **Podsumowanie**

Miejski Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie miasta Wejherowa oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i da poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

Przewodniczący Rady  
Miasta Wejherowa

**Bogdan Tokłowicz**